

Bra konst – vad är det?!

**Sammanställning av introduktionen i
workshopen för Sveriges Konstföreningar**

Grafikens Hus, 29 maj 2010

© Christel Copp

Vägen till motivet

Bildbegreppet har genom århundraden förändrats. Under många sekel gjordes bilder med motiv som i stort sett alla kunde tolka och förstå. Exempel på detta är de madonnamålningar som vi möter i olika kyrkor runt om i Europa. Dessa bilder skulle snabbt och tydligt kunna kommunicera sitt budskap till olika grupper av människor.

Genom historien har vi också sett många bilder som vi på ett mer ytligt plan kan förstå ganska direkt. En djupare symbolik finns dock många gånger under ytan, och förståelse av dessa underliggande betydelser har idag ofta gått förlorad.

Under 1800-talet kom konstbegreppet att förändras. Den berättelse som konstnären själv ville berätta, blev viktigare. Framför ett sådant motiv behöver vi som betraktare ställa oss helt andra frågor än tidigare.

Idag möter vi en oändlig mängd bilder och uttryck som kommunicerar med oss på olika sätt. Vissa motiv upplever vi som mer tillgängliga medan andra bilder känns svåra.

Tankemodell

Följande förenklade system kan kanske vara till hjälp för att förstå vägen mellan bild och betraktare:

1. En bild med ett föreställande motiv

Vi förstår bilden på kort tid och även konstnärens avsikt med motivet. Bilden går så att säga oss direkt till mötes.

2. En bild med ett ganska föreställande motiv, men med en djupare symbolik

Vi kan förhållandevis snabbt tolka det väsentligaste i motivet, men bilden kräver tid och eftertanke för att vi ska kunna förstå andra nivåer.

3. En bild med ett relativt abstraherat motiv, eller med delar som inte verkar hänga ihop

Vi står på gränsen till en bildgåta och motivet kräver ett engagemang för att vi ska finna den visuella lösningen.

4. En bild med ett helt abstraherat motiv

Vi betraktare måste påbörja en längre resa för att närma oss bilden. Detta kräver ett påtagligt engagemang och tid, för att bilden ska bli meningsfull.

Bilder kan givetvis vara en kombination av olika dessa punkter. Motiv kan också tilltala oss på ett känslomässigt plan, utan att vi behöver förstå konstnärens avsikt eller mening med motivet. Vi har alla olika erfarenheter och det gör att vår personliga tolkning av en bild aldrig kan bli fel. Vi upplever det som just *vi* ser.

Motsatspar

Att köpa in bilder till en konstförening kan säkerligen ibland vara en svår nöt att knäcka. Den personliga smaken kan skilja sig åt hos inköparna, och kunskapen om bild varierar hos medlemmarna i föreningen. Inköpsgruppen måste alltså försöka hitta en bra balans mellan att vara överens om inköp, och att tillgodose olika nivåer inom föreningen.

För att få en varierad mängd bilder till föreningen kan man använda sig av olika motsatspar. Dessa kan bidra till att inköpen blir mer varierade och att fler önskemål tillgodoses.

Teknik och utförande

- Liten / Stor: Vad spelar bildens format för roll?
- Färg / Svartvitt: Blir färgbilden mer tillgänglig? Har bilden i gråskala andra kvaliteter?
- Teknik / Uttryck: Är uttrycket bra även om bilden inte är så tekniskt väl genomförd?
- Fotografi – digital bild / Handgjort: Blir det ena mer intressant än det andra?
- Grafik / Måleri: Spelar det någon roll om bilden finns i fler exemplar?

Motiv

- Mörkt / Ljust: Hur påverkar valören känslan i bilden?
- Enkelt / Komplex: Hur påverkar mängden detaljer hur vi ser på bilden?
- Linje / Yta: Beskrivs motivet med linjer eller genom plana ytor ställda mot varandra?
- Djup / Dekorativt: Finns det många olika visuella skikt eller tolkningslager i bilden?
- Föreställande / Abstrakt: Är det lätt att se vad motivet visar?
- Kvinnligt / Manligt: Dras fler kvinnor eller män till motivet?
- Glädje / Allvar: Är motivet av mer lättsam eller tung karaktär?
- Accepterat / Provocerande: Kan bilden väcka starka (och upprörda) känslor?
- Traditionellt / Modernt: Känns bilden trygg eller överraskande?
- Svenskt (lokalt) / Exotiskt: Kan betraktaren känna igen sig eller är motivet främmande?

Konstnär

- Känd / Okänd: Vad spelar det för roll hur namnkunnig konstnären är?
- Yngre / Äldre: Hur påverkas vi av att veta bildskaparens ålder?
- Kvinna / Man: Hur kan vi skapa en bra balans mellan olika grupper konstnärer?
- Svensk / Annan härkomst: Arbetar vi för kulturell mångfald?
- Lokal / Allmän: Har det betydelse att vi känner konstnären personligen?

Motsatsparen ska ses som en vägledning, och föreningen själv komplettera eller förändra så som man finner bäst. Bilder kan självklart också motsvara flera punkter på listan exempelvis: *stor, färg, komplext, modernt, provocerande, måleri, utländsk kvinnlig konstnär* eller *liten, svartvitt, traditionellt motiv, glatt uttryck, grafik, lokal svensk manlig konstnär*.

Sammanfattning

Vi har alla vår personliga smak, och vi tycker därför olika. Genom att diskutera och arbeta med olika typer av motiv kan man dock öka förståelsen av konst. Som inköpare kan det också vara klokt att fundera på hur man på bästa sätt ska presentera de bilder som man har valt. Inköpen kan då bli en spännande ”ögonöppnare”, och på så sätt berika konstföreningens medlemmar med ett nytt sätt att se.